



اتاق فکر استان اصفهان



کانون هم اندیشی اجتماعی و فرهنگی





«بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ»

کانون فرهنگی و اجتماعی اتاق فکر استان اصفهان با برگزاری هفت نشست تخصصی با حضور صاحب‌نظران و متخصصین استان به آسیب‌شناسی جلسات اجتماعی و فرهنگی برگزار شده در سطح استان پرداخت. کانون بحث این جلسات نحوه ورود به مباحث مربوط به تحلیل مسائل اجتماعی استان بود و این هدف را دنبال می‌نمود که مسیرهای اشتباه قبلی در خصوص نحوی ورود به این مباحث مجدداً تکرار نشود و موازی کاری مربوطه تا حد زیادی کاهش یابد. در همین راستا و با همفکری اعضای کانون هم‌اندیشی اجتماعی و فرهنگی مقرر شد ابتدا آمار و اطلاعات مستند موجود نزد سازمان‌های مرتبط با این حوزه و همچنین تحقیقاتی که توسط متخصصین در سطح استان صورت گرفته است جمع‌آوری گردد و در ادامه با در کنار هم قرار دادن مجموعه اطلاعات سازمان‌های مختلف و پالایش اطلاعات و در نهایت تحلیل آن‌ها توسط اعضای کانون هم‌اندیشی، الگویی روشن‌مند برای مطالعه و مقابله با آسیب‌ها و مسائل اجتماعی در سطح اصفهان مهیا گردد.

به همین منظور مقرر گردید اتاق فکر استان اصفهان با دعوت از مدیران و کارشناسان سازمان‌های مرتبط نظیر: استانداری اصفهان، شهرداری اصفهان، اداره کل بهزیستی استان اصفهان، سازمان برنامه و بودجه استان اصفهان، نیروی انتظامی استان اصفهان، دادگستری استان اصفهان، جهاد دانشگاهی استان اصفهان، صدا و سیما استان اصفهان، اتاق بازرگانی استان اصفهان و آموزش و پرورش استان و ارائه آمار و تحلیل آن توسط کارشناسان مربوطه، آمار و اطلاعات پراکنده موجود نزد این سازمان‌ها جمع‌آوری و به صورت متمرکز طبقه‌بندی شود تا بانک اطلاعاتی جامعی ایجاد گردد و خلاهای موجود اطلاعاتی نیز شناسایی و به سازمان‌های مربوطه اعلام گردد. همین‌طور مقرر گردید تا ارتباطی نظام‌مند بین اتاق‌های فکر این سازمان‌ها و اتاق فکر استان اصفهان مستقر در دانشگاه برقرار شود تا موازی کاری‌ها به هم‌افزایی تحول یابد.



در اولین گام برای ایجاد بانک اطلاعاتی جامع فرهنگی و اجتماعی استان، در نخستین نشست با دعوت از مدیر کل محترم اجتماعی و فرهنگی استانداری و همچنین کارشناس محترم دفتر امور اجتماعی استانداری آمار و اطلاعات موجود و در دسترس این اداره ارائه و تحلیل شد که در ذیل خلاصه از موارد مطرح شده ارائه می گردد.

حاضرین در این نشست عبارت بودند از: عباس حاتمی (دبیر علمی اتاق فکر استان اصفهان)، سید علی هاشمیان فر (دبیر کانون هم اندیشی اجتماعی و فرهنگی اتاق فکر)، محمود ابراهیمی (مدیر کل اجتماعی و فرهنگی استانداری)، آذر اعرابی (کارشناس دفتر امور اجتماعی استانداری)، کورش محمدی (رئیس انجمن آسیب شناسی اجتماعی ایران)، احمد مهرشاد (مدرس دانشگاه و فعال کانون فرهنگی شهر)، علی قنبری (عضو هیئت علمی دانشگاه اصفهان)، حسینعلی مهربانی (عضو هیئت علمی دانشگاه اصفهان)، حمید دهقانی (مدرس دانشگاه اصفهان)، سید محمد سجاذزاده (مدیر فرهنگسرای خانواده شهرداری اصفهان)، مرتضی پدیریان (مدرس دانشگاه و مدیر مسئول هفته نامه تندر)، پری میربک (کارشناس مسائل اجتماعی)، نسرین سعیدی (کارشناس ارشد علوم اقتصادی).

تدوین: سید علی هاشمیان فر (دبیر کانون هم اندیشی اجتماعی و فرهنگی اتاق فکر)

نسرین سعیدی (مدیر داخلی اتاق فکر)



ابتدا آقای ابراهیمی پیرامون نحوه فعالیت و ترکیب اعضای هیات اندیشه ورز که بر اساس آیین نامه وزارت کشور در استانداری ایجاد شده است توضیح دادند. ایشان با اشاره به لزوم هماهنگی بین اتاق های فکر مستقر در سازمان های مرتبط با حوزه اجتماعی و فرهنگی، همکاری این اتاق فکر با دستگاه های اجرایی استان را پیشنهاد دادند به این صورت که مطالب و راهکارهای مطرح شده پیرامون پیشگیری و یا حل آسیب های اجتماعی در اتاق فکر استان اصفهان در کارگروه اجتماعی و فرهنگی استانداری مطرح شود و در صورت تایید در کارگروه مربوطه با توجه به لازم الاجرا بودن مصوبات کارگروه برای اجرا به دستگاه ها ارسال شود.

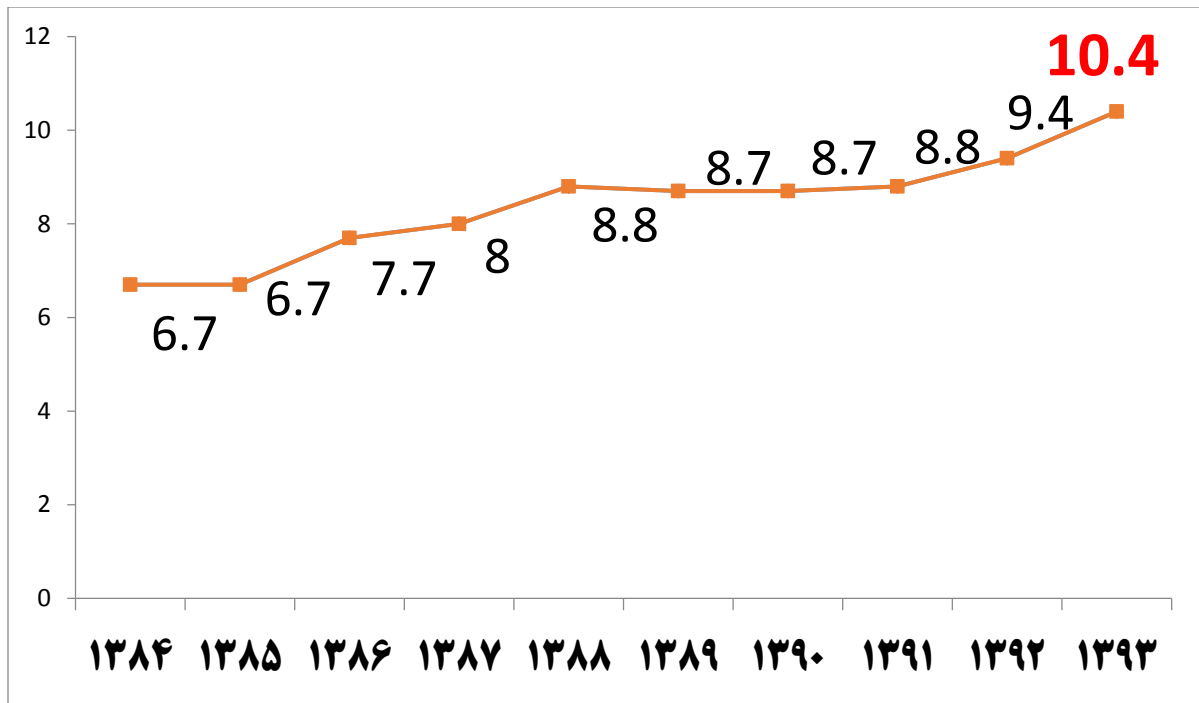
همچنین ایشان پیرامون فعالیت های صورت گرفته در شهر اصفهان در راستای سامان دهی و پیشگیری از آسیب های اجتماعی- که در برنامه تقسیم کار ملی در سال ۹۵ نظیر طلاق، حاشیه نشینی، فساد و فحشا، کارتن خواب ها و اعلام شده بود- نیز توضیحاتی ارائه دادند. در ادامه کارشناس محترم استانداری آمار و اطلاعات جمعیتی و وقایع چهارگانه کلیدی شامل تولد-مرگ-ازدواج-طلاق و روند آن طی چند سال گذشته و همچنین درصد رشد آسیب های اجتماعی طی یکسال گذشته در استان ارائه شد که خلاصه ای از موارد مطرح شده در ذیل ارائه می گردد:

میانگین سن ازدواج در استان

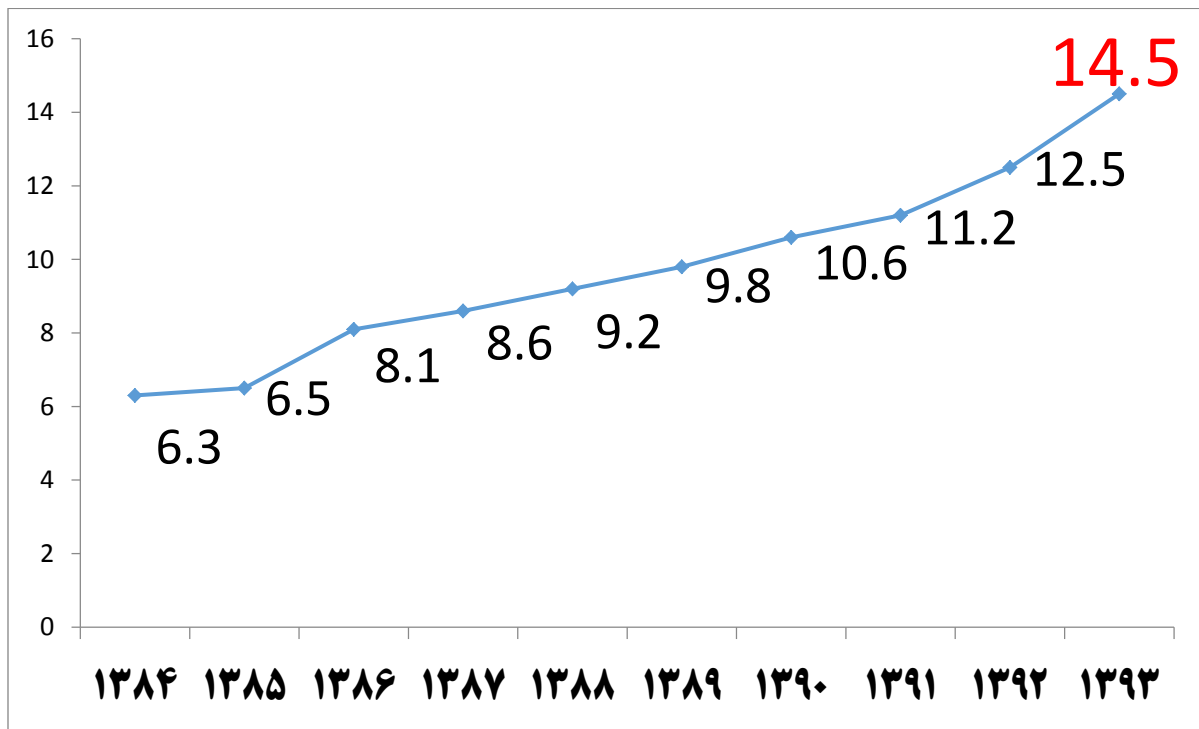
سال	میانگین سن زوج	میانگین سن زوجه
۱۳۹۱	۲۷.۶	۲۳.۳
۱۳۹۲	۲۸	۲۳.۸
۱۳۹۳	۲۸.۵	۲۴
۱۳۹۴	۲۸.۹	۲۴.۴
۹ ماهه ۹۵	۲۹.۳	۲۴.۸

آمار نشان می دهد میانگین سن ازدواج در زوج و زوجه هر ساله رو به افزایش است و به تبع آن الگوی باروری کشور دستخوش تغییر خواهد شد. کاهش متوسط تعداد فرزند به دلیل محدودیت سن مطلوب برای فرزندآوری موضوعی قابل تامل است.

سهم ازدواج آقایان در سنین بالای ۳۵ سال



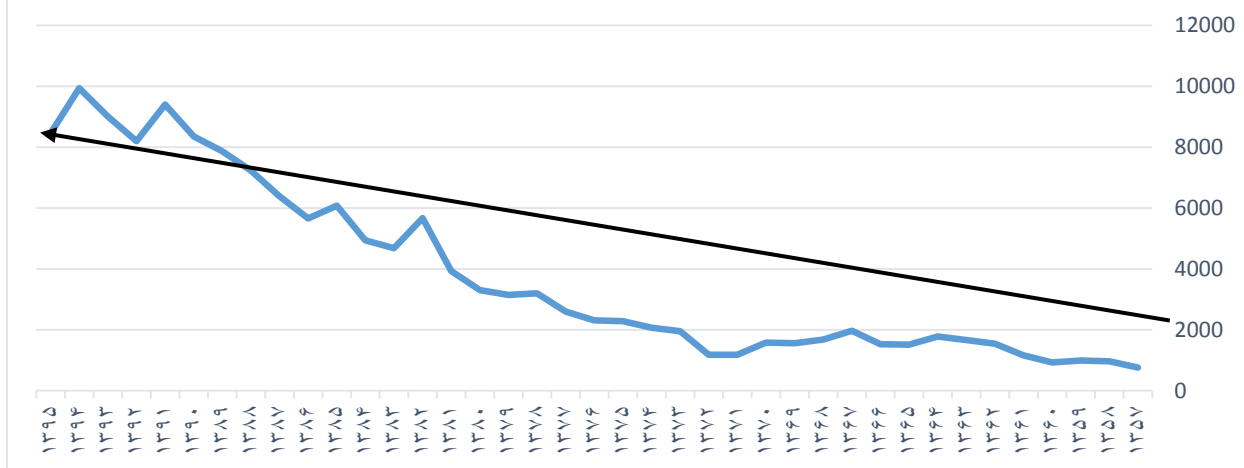
سهم ازدواج خانم‌ها در سنین بالای ۳۰ سال



آمار ثبت طلاق در استان رو به افزایش است



طلاق ثبت شده از ۱۳۵۷ تا ۹ ماهه ۱۳۹۵ استان اصفهان



نسبت ازدواج به طلاق در استان اصفهان

نسبت ازدواج به طلاق طی سال های ۱۳۵۷ تا ۱۳۹۵	
۱۳۵۷	۱۹.۴
۱۳۶۰	۱۸.۵
۱۳۶۵	۱۳.۶
۱۳۷۰	۱۶.۶
۱۳۷۵	۱۵
۱۳۸۰	۱۲
۱۳۸۵	۷.۸
۱۳۹۰	۶.۱
۱۳۹۵	۳.۴

تعداد ازدواج های ثبت شده در برابر هر یک طلاق ثبت شده

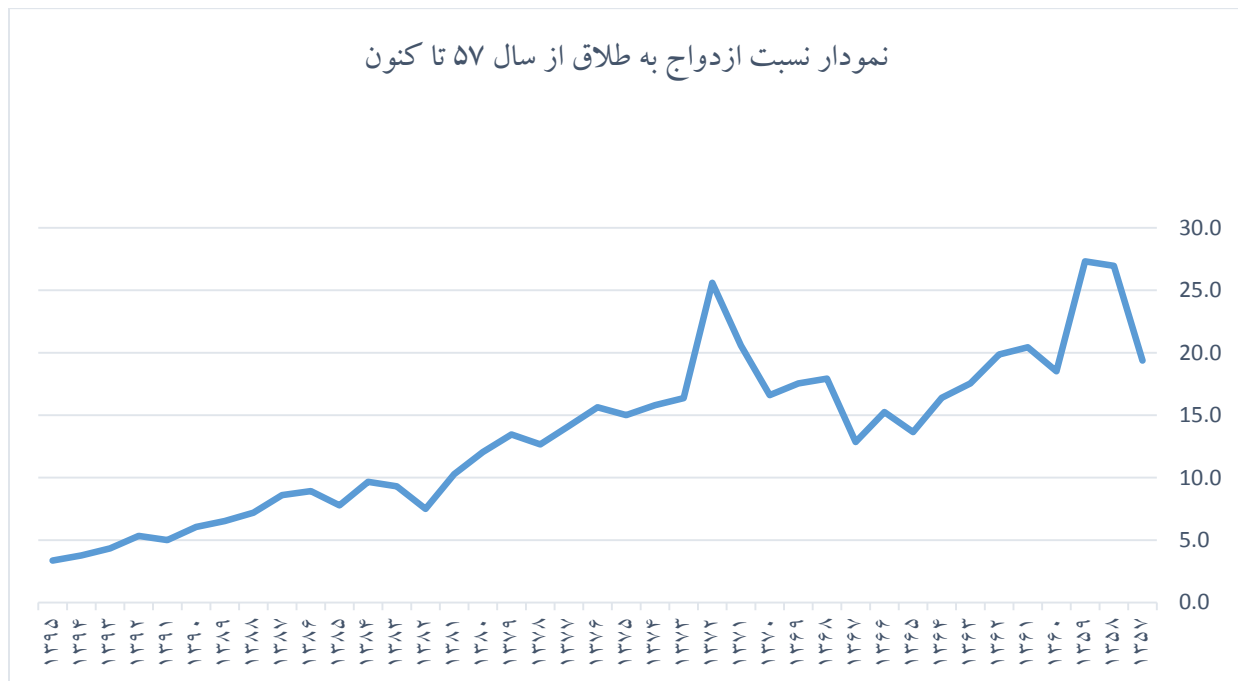


جمعیت هرگز ازدواج نکرده کشور

زن	مرد	مرد و زن	۱۳۹۰
۵.۶۷۰	۵.۵۷۰	۱۱.۲۴۰ میلیون	در سن ازدواج
۹۸۰ هزار	۳۲۰ هزار	۱.۳۰۰	بعد از سن ازدواج و قبل از سن تجرد قطعی (۴۹ سال)
۹۰ هزار	۶۲ هزار	۱۵۲ هزار	مجرد قطعی (۵۰ ساله و بیشتر)

• به طور متوسط به ازای هر ۲ خانوار، یک جوان ازدواج نکرده در سن ازدواج

نسبت ازدواج به طلاق در سال ۵۷ برابر ۱۹.۴ و در ۹ ماهه سال ۱۳۹۵ برابر ۳.۴ بوده است





جمعیت استان و متوسط رشد سالانه آن طی سالهای ۱۳۳۵ تا ۱۳۹۰

سال	جمعیت	متوسط رشد سالانه
۱۳۳۵	۱.۲۲۱.۱۷۹	-
۱۳۴۵	۱.۷۰۳.۷۰۱	۳.۳۸
۱۳۵۵	۲.۱۷۶.۶۹۴	۲.۴۸
۱۳۶۵	۳.۲۸۸.۷۳۴	۴.۲
۱۳۷۵	۳.۹۲۳.۲۵۵	۱.۷۷
۱۳۸۵	۴.۵۵۹.۲۵۶	۱.۵۱
۱۳۹۰	۴.۸۷۹.۳۱۲	۱.۳
۱۳۹۴	۵۱۰۰۰۰۰	۱.۲

متوسط رشد سالانه جمعیت در سال ۱۳۴۵ برابر ۳.۳۸ بوده که در سال ۱۳۹۴ به ۱.۲ کاهش یافته است .



درصد خانوارها براساس تعداد فرزند

	کل کشور	متولدین بعد از ۱۳۵۰ (نسل جدید)	متولدین قبل از ۱۳۵۰ (نسل قدیم)
تعداد فرزند	درصد	درصد	درصد
بدون فرزند	۱۴.۴	۲۳.۵	۳.۴
یک فرزند	۱۸.۹	۳۱.۳	۳.۹
دو فرزند	۲۰.۹	۲۷.۲	۱۳.۲
سه فرزند	۱۳.۱	۱۰.۷	۱۶.۰
چهار فرزند	۸.۹	۴.۰	۱۵.۰
پنج فرزند	۶.۴	۱.۵	۱۲.۴
شش فرزند	۵.۱	۰.۷	۱۰.۴
هفت فرزند	۳.۹	۰.۳	۸.۴
هشت فرزند	۲.۹	۰.۲	۶.۳
نه فرزند	۱.۹	۰.۱	۴.۲
ده فرزند	۱.۳	۰.۰	۲.۸
بالای ۱۰ فرزند	۱.۴	۰.۱	۳.۱



در صد خانوار بر حسب تعداد افراد خانوار در استان

سال	۱ نفر	۲ نفر	۳ نفر	۴ نفر	۵ نفر و بیشتر
۱۳۸۵	۶.۰۷	۱۶.۶	۲۴.۵	۲۶.۴۵	۲۶.۳۸
۱۳۹۰	۷.۶۱	۱۹.۹۰	۲۹.۰۲	۲۷.۷۵	۱۵.۷۲

منبع: سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰

جدول نشان می دهد آمار خانوارهای تک فرزند رو به افزایش است.

مقایسه نرخ باروری کل در سال های ۱۳۴۵ تا ۱۳۹۰

سال	نرخ باروری کل
۱۳۴۵	۶.۸
۱۳۵۵	۶.۳
۱۳۶۵	۶.۴
۱۳۷۵	۳
۱۳۸۵	۱.۸
۱۳۹۰	۱.۷۲

- نرخ باروری در سال ۹۰ در استان: ۱.۶۹
- نرخ باروری کل در سال ۱۳۹۴ در استان: ۱.۵
- نرخ باروری کمتر از ۲.۱ = کاهش تدریجی جمعیت و نهایتاً انقراض نسل
- ارقام مرکز آمار ایران و سازمان ملل:
- تا ۴۰ سال آینده: از هر ۴ نفر ایرانی یک نفر سالمند



در ادامه پیرامون اطلاعات ارائه شده و روند کار توسط اعضای کانون بحث شد که خلاصه ای از آن به شرح ذیل می باشد:

- مکانیزم واکنش به آسیب های اجتماعی در جامعه ما ابتدا انکار آسیب است و در ادامه پس از شیوع بالای آن در جامعه به بدترین شکل ممکن پذیرفته می شود در صورتی که باید سر حلقه های آسیب دیده شود و مساله از ریشه حل شود. در این صورت درصد بالایی از این آسیب ها خود به خود مرتفع می شود.
- بهتر است در کنار این اطلاعات جمعیت آمار و اطلاعات کلان کشور طی ۱۰۰ سال گذشته نظیر صنعتی شدن، حاشیه نشینی و مواردی از این دست نیز بررسی شود و در نهایت از تحلیل مسائل کلان به مسائل خرد نظیر طلاق و الکل و موضوعاتی از این دست پردازیم.
- با توجه به زمان محدود و گستردگی کار، گرچه فرصت بررسی کل آسیب های اجتماعی استان اصفهان نیست، اما بهتر است در کنار شهرستان اصفهان بعضی شهرستان های دیگر نظیر شهرضا، خمینی شهر، شاهین شهر نیز بررسی شود. به این دلیل که بسیاری از مسائل اجتماعی در شهر اصفهان، تحت تاثیر مسائل شهرهای مزبور قرار دارد.
- تدوین سند اجتماعی شهر و یا استان به همراه آینده پژوهی پیرامون موضوعات مزبور حداقل طی ۱۰ سال آینده ضروری است. به شکل مشخص ضروری است مشخص شود آسیب های اجتماعی با چه نسبتی در زمان مورد بررسی شیوع پیدا می کنند.
- مسائل و انحرافات مطرح شده در آمارها بر اساس موارد ثبت شده و پرونده های موجود در سازمان ها بوده است، اما معلوم نیست که اولویت بندی این مسائل در استان بر اساس چه منبعی می باشد. همچنین بعضی از مسائل مطرح شده در این زمان با توجه به آمار بالای آن نباید به عنوان انحراف دیده شود بلکه باید شیوع آن نوعی آسیب تلقی دیده شود و لاجرم نحوی نگرش یا برخورد با آنها نیز بالتبع باید اصلاح شود.
- گرچه آمار واقعی آسیب های اجتماعی در سطح استان مانند جاهای دیگر بیشتر از آمار ثبتی و رسمی می باشد، اما همین آمار نیز با ارائه درصد ها و نسبت های آسیب ها هشدارهای لازم جهت بررسی و ورود به این مسائل را به کارشناسان و متخصصان می دهد.
- متأسفانه در کشور ما از وضعیت ندیدن آسیب های اجتماعی به سمت جزئی دیدن آسیب ها و حل کلینیکی این آسیب ها پیش می رویم در این صورت احتمالاً طی ۱۰ سال آینده باید به فکر جبران راهکاری نسنجیده فعلی باشیم.



- نگاه دانشگاهی باید یک کلتی از آسیب های اجتماعی را بتواند ترسیم کند و در ادامه بتواند در چند آسیب ورود کند . در واقع باید در ابتدا زنجیره ای از مسائل و دغدغه های اجتماعی دیده شود نه اینکه به قید قرعه دو یا چند آسیب انتخاب و بررسی شود.
- چنانکه گفته شد در بررسی آسیب ها در بهترین حالت با داده های ثبتي و یا داده های مبتنی بر کشف و یا دستگیری روبرو می شویم، گرچه این داده ها برای حساس سازی کافی است، اما برای طراحی و اجرا نیاز به داده های غیر ثبتي و داده های تحلیلی داریم. بهتر است دانشگاه یا سازمانی ذیصلاح سامانه های منظم گردآوری داده در شهر و استان را ایجاد و اطلاعات را مرتب جمع آوری کند.
- نگاه مدیریتی و تسلط محور در جامعه پیرامون تحلیل وضعیت اجتماعی و مداخله در آسیب های اجتماعی باید تغییر کند و به جای آن نگرش های از پایین یا جامعه محور مبنای عمل قرار گیرد.